

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Dersim katliamı ile ilgili gerçeklerin açığa çıkarılması, siyasi otoritenin sistematik politikalarının günümüze kadar gelen etkilerinin belirlenmesi, Dersim katliamı ile ilgili kamuoyunu aydınlatıcı tüm bilgi ve belgelere ulaşma iradesinin gösterilmesi, Seyit Rıza ve arkadaşlarının mezar yerlerinin belirlenip Dersim'e taşınması, Dersim katliamı sırasında yaşanan dramın ortaya çıkarılması ve tüm bunlar için TBMM'nin bu katliamı ortaya çıkaran söz konusu dönemdeki rolüne karşı bir rol oynaması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

15.11.2013

Sebahat TUNCEL

İstanbul Milletvekili

② 1. Pervin BULDAN
BDP Iğdır Milletvekili

③ 2. İdris BALUKEN
BDP Bingöl Milletvekili

④ 3. Sırrı SAKIK
BDP Muş Milletvekili

⑤ 4. Murat BOZLAK
BDP Adana Milletvekili

⑥ 5. Halil AKSOY
BDP Ağrı Milletvekili

⑦ 6. Ayla AKAT ATA
BDP Batman Milletvekili

⑧ 7. Hasip KAPLAN
BDP Şırnak Milletvekili

⑨ 8. Hüsamettin ZENDERLİOĞLU
BDP Bitlis Milletvekili

⑩ 9. Emine AYNA
BDP Diyarbakır Milletvekili

⑪ 10. Nursel AYDOĞAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

⑫ 11. Altan TAN
BDP Diyarbakır Milletvekili

⑬ 12. Adil ZOZANİ
BDP Hakkari milletvekili

⑭ 13. Esat CANAN
BDP Hakkari milletvekili

⑮ 14. Sırrı Süreyya ÖNDER
BDP İstanbul Milletvekili

⑯ 15. Sebahat TUNCEL
BDP İstanbul Milletvekili

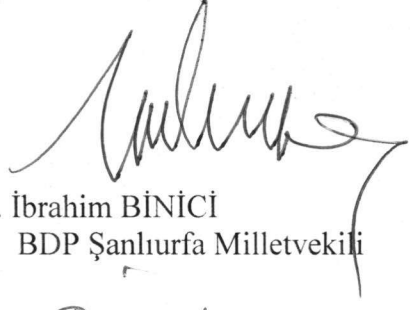
⑰ 16. Mülkiye BİRTANE
BDP Kars milletvekili

⑱ 17. Erol DORA
BDP Mardin milletvekili

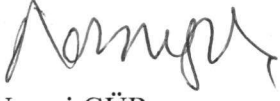
⑲ 18. Ertuğrul KÜRKÇÜ
BDP Mersin Milletvekili

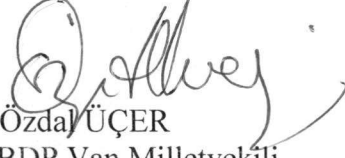
20 19. Demir ÇELİK
BDP Muş Milletvekili

21 20. İbrahim BİNİCİ
BDP Şanlıurfa Milletvekili

22 21. Nazmi GÜR
BDP Van Milletvekili

23 22. Özdağ ÜÇER
BDP Van Milletvekili

GEREKÇE

20. yüzyıl gelişen kapitalizmle birlikte ulus-devletlerin ardıardına kurulduğu bir dönem olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti de bu modernleşme ve ulus-devlet olma aşamalarını en sancılı şekilde geçirmiştir ve Türkiye'nin çok kimlikli, çok kültürlü, çok inançlı toplumsal yapısını hiçe sayarak "Türk" kimliği altında bir homojenleştirme çalışması başlamıştır. Bu durum Türkiye'de toplumsal çatışmaların temelini oluşturmuştur. Devlet bu tektipleştirme politikasını farklı kimlik ve kültürlere karşı inkar, imha, asimilasyon olarak uygulamıştır.

Türkiye Cumhuriyetinin tarihi uygulanan bu politikalardan dolayı pek çok aydınlatılmamış ve etkileri hala devam eden katliamlarla doludur. Dersim katliamı da bunlardan en trajik olanıdır. Dersim'de yaşanan katliama ilişkin güçlü kanıtlar, yasal ve sosyolojik veriler katliamın planlandığına dair bilgi vermektedir. Bu katliamının bir planın parçası olduğuna dair konu ile ilgili akademisyenler ve araştırmacıların görüşleri her geçen gün daha fazla netleşmekteyken, Dersim'in fethedilmesi ve hükmedilmesi ile ilgili teşvik edici olgular 1926 yılında Hamdi Bey'in Dersim raporları ile başlayıp İsmet İnönü'nün Doğu Raporlarında ve Feyzi Çakmak'ın ifadelerinde yer bulmaya devam etmiştir. Söz konusu rapor ve ifadelerin dışında olgusal olarak da Dersim Katliamının planlı olduğuna dair güçlü kanıtlar mevcuttur. 1927 ve 1934 iskân yasalarının çıkarılması, Dersim'in etrafının boşaltılması, Kürtler'in batıya sürülmesi, yerlerine muhacirlerin yerleştirilmesi, asimilasyon politikası başlatılması bir ön hazırlık süreci olarak kabul edilmektedir. 25 Aralık 1935 tarihinde, 2884 sayılı Tunceli Vilayeti'nin İdaresi Hakkında Kanun çıkarılması, Ocak 1936'da Dersim Vilayeti'nin adının Tunceli Vilayeti yapılması ve son olarak ise 1937'de Sadabat Paketi ile uluslararası boyutunun tamamlanması ile hazırlıklar tamamlanmış, başlatılan tedip (terbiye etmek, haddini bildirmek), tenkil (tepelemek, sindirmek), tehcir (yurdundan çıkarmak, sürmek) hareketi sonucunda katliam planı uygulanmıştır. Seyit Rıza, oğlu ve arkadaşları 15 Kasım 1937 tarihinde asılmıştır ve binlerce Dersimli de katledilmiştir.

Şeyh Sait İsyanı ile başlayan Kürtlere yönelik devletin her türlü baskı ve şiddet politikasının en büyük trajedisi Dersim coğrafyasında yaşanmıştır ve bunun etkisi günümüze kadar devam etmiştir. Bu yüzleşmenin yaşanmaması başka katliamlara zemin sunmaktadır. Roboski katliamının yaşanması bu yüzleşmemenin bir sonucudur. Gelineen noktada Dersim katliamına ilişkin her tartışma yaşanan katliamın acılarını ve resmi ideolojinin Türk olmayanlara yaklaşımını yeniden üretir tarzdadır. Günümüzde de AKP hükümetinin Dersim isminin iade edilmesi ve Başbakan'ın gerekirse özür dileriz söylemlerine rağmen halen Dersim katliamı ile yüzleşilmiş değildir. Meclis'te katliamlardaki hakikatleri araştırarak mekanizmalar kurulmamıştır, özür yasası çıkarılmamıştır. Dersim katliamı başta olmak üzere devletin sistematik politikası olan katliamlarıyla yüzleşmek toplumsal barışın sağlanması açısından da oldukça önemlidir.

Söz konusu dönemde, Seyit Rıza'nın son isteğinin tersine oğlu yaşı da büyütülerek asılmış, daha sonrasında ise Seyit Rıza ve Hasso Seyidi, Fındık, Hasan, Yusufhanlı aşiret reisi Kamer oğlu Fındık ve Demenanlı aşiret reisi Cebrail oğlu Hasan, Kureyşanlı Ulikeye oğlu Hasan ve Mirza Ali oğlu Ali idam edilmiştir. Seyit Rıza, oğlu ve arkadaşlarının asılması, Dersimlilerin uğradıkları tehcir ve katliam, Dersim'in kadınlarına yaşatılan "kayıp kızlar" dramlarının tümünde yer alan TBMM'nin, bugün ise irade ortaya koyarak Dersim Katliamını gerçekleştiren zihniyetin açığa çıkarılması, Seyit Rıza ve arkadaşlarının mezar yerlerinin bulunması, gizli olan tüm arşivlerin açılması, devlet adına 'gerekirse' şart kipini koymadan tüm Dersimliler ve insanlıktan özür dilemesi ve katliamı tüm boyutlarıyla ele alınması için bir Meclis araştırma komisyonu kurulmasını önermekteyiz.